

Informace, dezinformace a informační etika VII

PhDr. Jiří Stodola, PhD.

Věda

- Objektivně, široce – systém znalostí o určitém předmětu
- Znalost = zdůvodněné pravdivé přesvědčení (oproti mínění)
- Věda má svůj předmět (materiální, formální) a metody (formální předmět zprostředkující)

Vědy

- Přírodní, sociální, humanitní
- Z hlediska předmětu univerzální a speciální
- Etika – věda o jednání, z hlediska správnosti a špatnosti
- Kdo může jednat – inteligentní a svobodné bytosti
- Vůči komu můžeme jednat – vůči celému univerzu

Etika jako věda

- Univerzální
- Aplikovaná

- Aristotelská věda o jednání

- Odpověď na Kantovu otázku: Co mám dělat?

Etika jako věda o morálce

- Morálka – soubor norem a pravidel

- Může být dán
 - Heteronomně
 - Autonomně
 - Pozitivně
 - Je iluzí

Struktura jednání

- Subjekt – aktivní
- Objekt - pasivní
- Skutek
- Úmysl
- Okolnosti
- Důsledky

Subjekt a objekt

- Osoba – individuum rozumové přirozenosti
- Tradiční etika – subjekt i objekt jsou osoby
- Nové směry – ne nutně osoby
- Střední cesta – subjekt – osoba, objekt – libovolná část reality (hierarchicky)

Subjekt

- Rozum – schopnost postihovat podstatu věcí prostřednictvím obecných pojmů
- Tři základní činnosti – postřeh, soud, úsudek
- Teoretický – jak věci jsou, poznání, konstatuje, princip sporu
- Praktický – jak jednat, jednání, přikazuje, princip synderesis
- Opor - sensualismus

Vůle

- Schopnost určovat jednání na základě rozumového poznání
- Obecným předmětem dobro, to, co je žádoucí
- Rozum dobro předkládá vůli jako cíl
- Svoboda – vnitřní aktivní nedeterminovanost
- Odporuje: smyslová žádostivost, disharmonie, přednost smyslovému před rozumovým
- Proti: determinismus

Skutek

- Objektivní složka jednání – co je činěno
- Dobré
- Zlé
- Indiferentní

Úmysl (intence)

- Orientace mysli na cíl
- Cíle dílčí a konečné
- Nesvětí špatné skutky (deontologie)

Důsledky

- To, co ze skutků objektivně vyplyne
- Primární
- Sekundární

Okolnosti

- Situace okolo skutku, druhotné prvky jednání

Struktura jednání a etické školy

- Subjekt (etika ctností)
- Objekt (etika lidských práv)
- Skutek (deontologická etika)
- Úmysl a důsledky (teoleologická etika, konsekvencialismus)
- Okolnosti (situační etika)